"Ομως σε λίγες μέρες ἔφθασαν στὸ Παλάτι ἀνησυχητικὲς πληροφορίες ἀπ' τὶς μακρινὲς νῆσες τοῦ Βασιλιᾶ. Σὲ πολλὰ μακρινὰ χωριὰ καὶ τόπους ὁ λαὸς ἀναστηρίζε θεὸ τὸν νεαρὸ Διόνυσο καὶ τὸ πρόσκυνε στὰ γόνατα. [illegible] ἔγινε ὁ Βασιλιὰς τῶν Ἰνδῶν μόλις τὰ ἔμαθε. Μάζεψε [illegible] τὸ στρατί του ἀπὸ μακριὰ [illegible] ἐλέφαντες καὶ [illegible] τὴ μεγαλοπρεπή του [illegible] Εἶδε ἀπὸ μακριὰ ὁ Διόνυσος [illegible] ἀπὸ τὴν πολυκοσμία [illegible] τῶν Ἰνδῶν: «Τί εἶναι αὐτό, [illegible] τησε τὸ Σιληνὸ ποὺ [illegible] τοῦ κεφάλια στὸ γάϊδαρό του. [illegible] θοῦσε ὁ Σιληνὸς νὰ δῆ, μὰ [illegible] δὲν τὰ κατάφερε. «...Μόλις [illegible] γου κάνεις θυσία [illegible] Διόνυσε, καὶ ἀν' τὸ [illegible] τίου μακριὰ ποὺ [illegible] χῶς κάποιος Σάτυρος [illegible] ναι ξεμέθυστος, [illegible] λα. «Στρατὸς [illegible] καὶ ἐλέφαντες καὶ ἅρματα [illegible] Θύμωσε τότε ὁ Διόνυσος. «Ποιός εἶναι αὐτὸς ὁ θνητὸς ποὺ τολμᾶ νὰ [illegible] τὸν Θεὸ τῆς Χαρᾶς; [illegible] μου νὰ τὸν τιμωρήσ[illegible] εἶχε ἤδη πληρώσει [illegible] ἀπέναντι στὸν Ἱερὸ Θεό [illegible] Διόνυσος δὲν ἔμεινε μὲ [illegible] ρα. Παρέταξε ἀμέσως [illegible] δικές του φάλαγγες:

«Καὶ εἰς μὲν τὸ δεξιὸν κέρας ἔβαλε τὸν Σιληνὸ μὲ τὸν γάϊδαρό του, εἰς δὲ τὸ ἀριστερὸν τὸν Πᾶνα. Ὁ ἴδιος κατέλαβε τὸ Κέντρον μὲ ὅλα τὰ θεριόνια τῆς παρέας, μὲς θεγγυόνται οἱ ἀρχαῖοι. Λοιπὸν ἀνέμισε τοὺς Σατύρους καὶ τὶς Βακχίδες γυμνὲς ἐκ χλομιδίου, τὶς τοποθέτησε στὸ ἀριστερὸν κέρας ὑπὸ τὸν Πᾶνα. Στὸ δεξιὸν κέρας μὲ τὸν Σιληνὸ ἔβαλε τὶς θελετικὲς Νύμφες.

Καὶ ἄρχισαν τὰ κύμβαλα καὶ ἐκόλπισε πολεμικὸς ὁ αὐλὸς τοῦ Πανός, καὶ ἄρχιζε τὴν πολεμικὴν κραυγήν της κεῖ σι εὐθὺς ἡ στρατιὰ τοῦ Βάκχου καὶ ἄρχισε νὰ κινιέται ὁ γάϊδαρος τοῦ Σιληνοῦ τὸν Ἑκκλίου. Ὁλόληρο τὸ κλαδεμένο στρατεύμα ὁρμησε κατὰ τῶν Ἰνδῶν ποὺ ἔμειναν κατάπληκτοι μπροστὰ στὴν πολεμικὴ μανία τῆς παρέας [illegible] Τὰ [illegible] τῆς [illegible] ἄρχισαν νὰ κλονίζονται [illegible] τῆς ὁρμῆς τῶν [illegible] Λίγοι ἀπαρέβδοντοι [illegible] τοῦ Μυρράκου στὶς γυμνὲς Βακχίδες καὶ στὶς θεσπεσιες Νύμφες. [illegible] πολὺ μὲ τὸ κρασὶ [illegible] νοῦν. Μάτια ὁ Μυρράκος [illegible] νὰ ἀρέσουν τὸ κρασὶ [illegible] τοῦς. Ἀπὸ [illegible] τῶν [illegible] τοῦ Κέντρου [illegible] τὸ δεξιὸν κέρας ὁ Σιληνὸς καλπάζοντας μὲ τὸ γάϊδαρό του. Ἐνθουσιασμένος ὁ γάϊδαρός του ἀπὸ τὸ πολεμικὸν [illegible] τοῦ κυρίου του ρίχνει ... κραυγὴ [illegible]! Καὶ τρομάζουν οἱ ἐλέφαντες καὶ τὸ βάζουν στὰ πόδια. Ὁλόληρος [illegible] τῶν Ἰνδῶν παραδίδεται στὴ [illegible] Βακχικὴ στρατιὰ καὶ ὁ Μόρρονας [illegible] τὸ Ἐπινικεῖο του συλ[illegible] καὶ τιμωρεῖται [illegible] μάλιστα εἶπαν πὼς [illegible] ἔκαψε νὰ γυρίσῃ στὴ [illegible] του πάνω στὸ γάϊδαρο [illegible] μὲ κισσὸ καὶ κρατώντας [illegible] ἀμφορεῖς, τριγυρισμένος ἀπὸ [illegible] δμιλο τῶν Νυμφῶν καὶ τῶν Βακχίδων!

Ἔτσι νίκησε ὁ Βάκχος τὸν Βασιλιὰ τῶν Ἰνδῶν καὶ τὸν ἐκόπιασε. Καὶ ἐπέστρεψε ὕστερα [illegible] ὅλους Βασιλιάδες καὶ ἔστησε παντοῦ, ἱερὰ καὶ καθέδρωσε τὶς γιορτές [illegible]

α' Ἐκλογή»

ΑΧΑΪΑ CLAUSS 1861 FORTITUDO NOSTRA CLIENTUM FIDES

ΤΟ ΚΡΑΣΙ

ΣΤ' ΑΡΧΑΙΑ ΧΡΟΝΙΑ

ΜΠΥΡΑ ΠΙΝΑΝΕ

ΟΙ ΑΝΑΤΟΛΙΚΟΙ ΛΑΟΙ

Οι ΑΡΧΑΙΟΙ Ἕλληνες συνήθιζαν νὰ παίρνουν πρὶν ἀπ' τὸ γεύμα τὸ ἀρεκτικό τους, ὅπως οἱ σημερινοί τὸ ὀζζό, τὴ μαστίχα, τὸ τσίπουρο ἢ τὴν τσικουδιά. Τὸ ποτὸ αὐτὸ ἤταν κρασὶ καὶ τὸ πίνανε ἀπρόπομα. Ὁ [illegible] μάλιστα στὰ συμποσιακὰ [illegible] τοῦ ἀνεφέρει πῶς πρὸ [illegible] δὲν ἔπιναν καθόλου νερό:

«Οὐδὲ γὰρ ἔθος οἱ παλαιοὶ πρὶν ἐντραγεῖν ἔπινον.

Ὁ Ἀριστοτέλης χαρακτήριζε τὴ μπύρα τῶν «ζύθων», τὸ ποτὸ τοῦ ἀρτοτυχνῶν ἀπὸ κριθάρι, ὡς ἀκαρκετικόν, ὅτι ἔφερνε θελλεβὴ βαθὺ ὅπνο. Συνήθιζαν μάλιστα σ' ἀρχαῖα χρόνια καὶ τὴν ζυθεκὰ καὶ τὴ μαύρη ἀπόρα. Φαίνεται ὅμως πῶς τὸ ποτὸ αὐτὸ ἤταν ἀπαλλαγμένο, γιατὶ οἱ Βαβυλώνιοι καὶ οἱ Ἀσσύριοι τέζαρον 7.000 χρόνια π. Χ. καὶ τὸ θεωροῦσαν σὰν ἀναγκαιότητα μέσα στὴ τροφὴ τους.

Κατὰ τὸν Ἀθήναιον ἀρεσκόταν τῆς μπύρας ἤταν [illegible], ποὺ τὴ χρησιμοποιοῦσαν γιὰ [illegible] ἀνεκπλήρωνον τὸ κρασὶ τῶν φτωχῶν. Ἐπειδὴ ἐκεῖνοι δὲν ἔφερναν ἀμπέλια [illegible] βρίσκουν κρασὶ ἀπ' τὸ κριθάρι [illegible] καὶ ὕστερα ἀπ' ἄλους τοὺς ἀμπελοκαρπούς. Οἱ Ἕλληνες πίστευαν πῶς [illegible] νὰ [illegible] γιὰ χορὸ [illegible] Ἀρχαῖα κείμενα τῶν Ἀσσυρίων καὶ τῶν Βαβυλωνίων λένε πῶς τὴ χρησιμοποιοῦσανε καὶ γιὰ θεραπευτικοὺς σκοπούς.

Τὸ κρασὶ ἤταν τὸ ἀγαπημένο ποτὸ τῶν Ἑλλήνων [illegible] γιὰ κρασὶ πρωινό. Ἀπ' τὰ ἀμπελοκρασιὰ χρόνια πίστευαν πῶς ἤταν ἀνεκπληρωτικὸ γιὰ τοὺς κουρασμένους, ἐνισχυτικὸ γιὰ τοὺς [illegible] καὶ ἀναγκαῖο γιὰ τὴν [illegible] καὶ ἱκανὸ νὰ δώσῃ ζωηρότητα, χ[illegible] ἐλκολύνη [illegible] γόνιμα. Ὁ Ὅμηρος τοῦ δίν[illegible] ἐπίθετα [illegible] καὶ τὸ χαρακτηρίζει [illegible] ἀθεῖον ποτόν. Τόσο πίστευαν οἱ [illegible] πῶς [illegible] ἰδιότητες τοῦ κρασιοῦ, ὅπου [illegible] στὰ ἐλογά τους νὰ πιοῦν γιὰ νὰ τὰ κάνουν ζωηρότερα σὲ καιρὸ μάχης. Ἡ Ἀνδρομάχη ἔδωσε κριθάρι βρεγμένο μὲ κρασίστ' ἄλογα τοῦ ἀντρός της Ἕκτορος.

Οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες γιατροὶ συνιστοῦσαν τὸ κρασὶ σὲ πολλὲς περιπτώσεις. Ὁ Ἱπποκράτης τὸ ἐπαινοῦσε γιὰ τὴν εὐεργετικό του ἐπίδρασι στὸν ἀνθρώπινο [illegible]. Εἰδικὰ μάλιστα συμβουλ[illegible] ἐκεῖνον ἔτρωγαν φαγητά, ποὺ [illegible] κρασί, ἤτοι ἡ ἄφρα, νὰ [illegible] κρασὶ γιὰ ν' ἀποφεύγουν αὐτὰ τὰ δυνάμματα. Μυκ[illegible] μὲ νερὸ κατεστρέφε τὸ χυμοειδὲς καὶ τὸ ρίγος.

Ὁ Γαλῆνος πάλι ἐπιβεβαίωνε ἀργότερα ὅλες τὶς ἀρετὲς τοῦ κρασιοῦ. Ἔγραφε πῶς χαρίζει στὴν ψυχὴ χαρὰ καὶ φλογερὸ καὶ στὸ σῶμα δύναμι. Εἶναι χωνευτικὸ καὶ δυναμωτικό. Δυναμωτικὸ γιὰ τοὺς ἀδύνατους ἀρχινισμοὺς ὅστερα ἀπὸ ἀρρώστειες. Θερμαντικὸ τὸ χειμῶνα. Θρεπτικὸ γιὰ ὅλους τοὺς ἀρχινισμούς.

Στὰ ἱστορικὰ τῆς Ἑλλάδος χρόνια ἐπέτρεπε [illegible] τοῦ κρασιοῦ σ' ὅλες τὶς [illegible]. Ὁ Ὀδυσσέας πότιζε τὸν [illegible] μὲ κρασί, ἐνῶ ἤταν ἀ[illegible]. Ὁ Ἀλέξανδρος, γέρος πιά, ἔπινε [illegible] σὲ καιρὸ μάχης γιὰ νὰ ἀ[illegible] δυνάμεις καὶ νὰ [illegible] ἐχθρούς. Ὁ [illegible] Λεωνίδας πίνοντας [illegible] λαγωοῦ [illegible]. Μονάχα ὁ [illegible] δὲν ἔπινεν κρασί. Ὁ [illegible] Ζήλωτος ἡ Λοκρὸς τὸ ἀπαγόρευσε μὲ νόμο στοὺς ἀνθρώπους, ἀντὶς [illegible] ὁ γιαντός. Ὁ Πλάτων εἶχε ἀπόψη τὴ γνώμη πῶς οἱ νέοι δὲν ἔπρεπε νὰ πίνουν κρασὶ μέχρις ἕ[illegible] γίνουν 18 ἐτῶν. Σὰν ἔμπαινε ἕμπρος στὴν «Ἐρημίαν» τοὺς ἐπέτρεπεν νὰ πίνουν γιὰ νὰ ἐνισχύσουν τὶς δυνάμεις τους κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν στρατιωτικῶν ἀσκήσεων καὶ νὰ εἶναι ἀνδρεῖοι καὶ καλλιεμένοι.

Ὅταν ἡ Ἑλλὰς πρόφερε στὸν Ἕκτορα νὰ πιῇ, αὐτὸς ἀρνήθηκε γιατὶ ἤταν νηστικός, ἔστερα ἀπὸ συνοχὴ καὶ ἀπίστευτο μάχη καὶ φοβόταν μὴ χαλαρωθοῦν οἱ δυνάμεις του. Τὴν κρασοκατάνυξι τὴν κατηδίκαζεν καὶ κατηγορεῖσαν ἔθνοι τὸ [illegible]. Θεωροῦσαν τὸ κρασὶ ὠφέλιμο καὶ συνιστοῦσαν βάλσαμο νὰ τὸ πίνουν μὲ μέτρο.

Τ. Γ. Σ.

Κυνικὸς πολεμιστὴς κερνάει τὸν ἀντρα της κρασὶ γιὰ νὰ τοῦ ἀπαλύνῃ τὸν πόνο τοῦ χωρισμοῦ τους.

CLAUSS 1861 CLIENTUM FIDES

ΤΟ ΚΡΑΣΙ ΣΤΗΝ ΑΤΤΙΚΗ ΚΩΜΩΔΙΑ

ΘΕΜΗ Ι. ΣΠΗΛΙΟΠΟΥΛΟΥ

II

Κι' ἀκόμη λέει ὁ Ἀριστοφάνης:

Θὰ βάλω βαρελάκια
καὶ νταμιζάνες μπόλικες.

(Ἀριστοφ. «Ἐκκλησιάζουσες»)

Κι' ἄλλα τοιαῦτα πολλά, ἀλκοολικά:

Ἀπὸ τὸ μπότη τὸ κρασί κυρίως θὰ
[σὲ γίνουν,
κοψίδια ἀρνίσια καὶ λαγοί, οἱ μά-
[γειροι θὰ φτιάνουν.

(Ἀριστοφ. «Ἐκκλησιάζουσες»).

Ὁ Ἀριστοφάνης [illegible] μὲ κοινωνικὰ λόγια [illegible] τῶν ἀλόγιστων, τῶν θεῶν, [illegible] κεφάτοι, ἔπινον μπόλικο κρασί.

Ἐγὼ ὁ Θεὸς ὁ Διόνυσος
ὁ γιὸς τοῦ Σταφυλίου τοῦ Δι[illegible].

(Ἀριστοφ. «Βάτραχοι»)

Ὅπως ἀναφέρει τὸν ἀνακτα [illegible] Ξένιον, Ἰκετήριον, Ἔμπορον, [illegible] λέει Στάμνιον, ἀπὸ τὸν κρατῆρα.

Ὁ χορὸς ἔμπρος τῶν Βατράχων [illegible] ξεχνᾶ τὸ Βάκχο:

Τραγοῦδι φίλεψαν [illegible],
κοάξ, κοάξ,
γιὰ τὸ Βάκχο τοῦ Δι[illegible]
ποὺ στὴ Νάξο εἶν' [illegible].

(Ἀριστοφ. «Βάτραχοι»).

Τὸ Δία, ἄλλωστε [illegible] μὲ τὴν ἔξοχη ἐμφάνισή [illegible] Δίνος ἀντικαθίστησε [illegible] Δία [illegible]. Ἔτσι λογοπαίζει [illegible] ρίζα. Δι — Δίνος [illegible] χαίρε μας γλύκυτε σταφύλιε, [illegible] τῆρι μεγάλο ποὺ ρουφᾶμε [illegible] ταραχαστὴ τὴ λέξη Δίνος τὴν [illegible] μὲ τὸ «Κατακυτήρος». Στὴ [illegible] Στρεψιάδη—Φειδωνίδη, ἡ κυρία [illegible] στὸ δεύτερο πῶς ἔφυγε ὁ Θεός:

Ἔδυσε τὸ Δία
καὶ βασιλεύει κιὰ ὁ Κατακυτήρος

(Ἀριστοφ. «Νεφέλαι»)

Κοντὰ στοὺς θεοὺς κατατάσσει τοὺς ἥρωες καὶ τοὺς ἡμίθεους. Ἔτσι οἱ πολυφάγοι θὰ εἶναι καὶ πολυπότες. Ἡ θεράπαινα λέει στὸν ἐπιφανὴ τοῦ Ἡρακλῆ Ξανθία, πῶς ἡ κυρά της, ἡ θεὰ τοῦ Ἅδη Περσεφόνη, ἐτοίμαζε πολλὰ φαγιὰ καὶ πιάματα γιὰ τὸ ἀρραβωνιά του:

Γιατί καὶ κρέας ἔβρασε
κι' ἐκόρασε γλυκὸ κρασί

(Ἀριστοφ. «Βάτραχοι»)

Πολλὲς φορὲς ὁ μεγάλος κωμικὸς εἶναι κάπως ἀνοχλητικὸς καὶ δὲν μπορεῖς νὰ νιώσεις ἂν εἰρωνεύεται ἢ ἂν ὁ λόγος του ἀναγκάστηκε κάθε φορὰ ν' ἀστειεύεται. Πρέπει νὰ βρῆς ἀυτὸ ποὺ τὸν πρόκαμε, μὲ νέχης πάρει καὶ τὴν ἴδια κατανοοῦμε τὸν ἀπὸ κεῖνον, γιὰ ν' ἀκολουθήσεις τὰ χρώματα τῆς φωτεινῆς [illegible] λόγια πρέπει νὰ [illegible] μὲ [illegible] γιὰ νὰ [illegible] ἀν' [illegible] τὸ χρῶμα [illegible] βγάλεις ἀν' τὸ λα[illegible] τῶν [illegible], τὸ [illegible] [illegible] πεῖνα ἀπὸ τὸ βάρος [illegible] ποὺ χωρίζει σοβαρὸ καὶ ἀστεῖο, σαρκα[illegible] καὶ κ' ἐγκώμιο, βαρίγδουπη σάτυρα καὶ κωμῳδία γενικῶς:

ΔΙΚΗ: [illegible] Νὰ πιοῦμε ἀκόμα κρασί γιὰ τ' ἀγαθὸ δεῖπνόπνοα κ' ἔνας κεφαλὶ καλὴν ἰδέα μᾶς κατέβη.

ΝΙΚ: Γ' ἄκου κρασί! Σ' αὐτὸ πᾶς ὁ [illegible]

[illegible]: Νὰ [illegible]

[illegible] κεφαλὴ [illegible]

ΔΙΚΗ: Τί λές [illegible]

[illegible]

Τράβαξε κι [illegible] κρασί κὰς [illegible] δὲν [illegible]. Κι' αὐτ' ἄλλο [illegible]

[illegible] πιὸ δραστικό; Σὰν πιοῦν οἱ [illegible]

[illegible]

[illegible] ἀστεῖζουν, βγάζουν πέρα τὶς δου[illegible] [illegible]λειές τους. κερδίζουν [illegible]ίκες καὶ καλότυχοι εἶναι κ' [illegible] τοὺς φίλους τους.

[Τράβξε φέρε [illegible] ἕνα κανάτι, νὰ κατέβω [illegible] νοῦ μου καὶ νὰ βρῆ κεφαλὶ ἀξι[illegible] [illegible]νάδα!

(Ἀριστ. «Ἵππῆς»)

Ἕνα στόμα ποὺ Ἀριστοφάνη μιλᾶ [illegible] ἀγαθὰ [illegible] κ' ἡ Δικαιο[illegible] [illegible] πίλαμε;

[illegible] κάνει [illegible] τὰ καλά, κλά[illegible] [illegible] τὸ γλέντι [illegible] τόφερε, σκορπί[illegible]σματα, καυγάδες, [illegible] πολλὴ φωτιὰ στοὺς στύλους [illegible] τῶν κλημάτων κ' [illegible] τ' ἀμπέλι τὸ κρασί μοῦ τόχυ[illegible] [illegible]νε γιὰ πείσμα

(Ἀριστοφ. «Ἀχαρνῆς»)

Τὴ πέρα κάτω ἀπόσπασμα μπορεῖ [illegible] ὅσοι εἰρωνίας μὲ εἶναι κ' ἔπαι[illegible]

(Συνέχεια εἰς τὴν 10ην σελίδα)

Κρασο - χειμωνιάτικος τουρισμὸς

ACHAIA CLAUSS 1861 FORTITUDO NOSTRA CLIENTUM FIDES

ΤΟ ΚΡΑΣΙ: ΣΤΑ

Πῶς τὸ παρασκεύαζαν οἱ Ἀρχαῖ

Ο Ι περιφημότεροι οἶνοι κατά τὴν ἀρχαιότητα ἦσαν τοῦ Ἀνθεμίου: τῆς Θάσου, τῆς Χίου, τῆς Κῶ, ὁ ἀριστίας οἶνος. Ὁ Θ[illegible] (παρ. Ἀθηναῖ[illegible]). Ἀλλ' ἐκεῖνος ὁ μέλας οἶνος κατ[illegible] ὑπό τῶν Χίων καὶ [illegible] διδαχθέντες [illegible] ὑπό τοῦ [illegible], ἔξεμαθον τὸ φυτεύειν καὶ θερακεύειν τὴν ἀμπελον, αὐτοὶ δὲ μετέδοσαν τὰς γνώσεις τοῦ τρόπου τῆς τοῦ [illegible] τῆς [illegible] καὶ κυρίως, τῆς [illegible], τῆς Κρήτης, τῆς [illegible], ὁ Παυσανίας, κρασχὸς καὶ εὐοσμότατος ἦν, ἀλλὰ καὶ τῆς ἐπολυόνου [illegible] καὶ τῆς ἐν Ἀρμενίᾳ Μαζονικῆς καὶ τῆς Τύρου ὁ ἀκριβέστερος ἦν.

Ἡ σημασία [illegible] ἐξοχὴν οἰνοφόρος νῆσος Σάμος μὲ τὸ γνωστὸ γλυκὺ κρασί, μολονότι δὲν ἀναφέρεται ἀκριβῶς [illegible] οἴνου κατά τὴν ἀρχαιότητα.

Τὸ ἀναφέρεται [illegible] ἀνωτέρω, τὸ καλύτερο Ἑλληνικὸ κρασί τὸ παρήγαγε ὁ Χίος ποὺ ἔκανε μεγάλη ἐξαγωγ[illegible] ἐμπορικό. Τὰ περίφημα ἐρ[illegible] τοῦ Σασάλου, δούλευαν [illegible] νὰ προλάβουν τὶς [illegible] ἀπὸ 100 ἐμπόρεύματα [illegible] ὅλα αὐτά, γιατί τὰ [illegible] ἐκεῖνοι ἦταν ἀκόμη [illegible] Πολλὲς φορὲς τὰ [illegible] νὰ μὴ [illegible] οἱ ἔμποροι [illegible] ἔργονταν [illegible] στὴ Χίο, ὁ Σάσαλος [illegible] ἐκποιοῦσε τὰ ἐμπορεύματα στὴ Ρόδο, στὴν [illegible] στὴν Ἀλεξάνδρεια, ἀνταγωνιζόταν καὶ διπλασιάσης τὸ προσωπικό του.

Ἡ συσκευασία τοῦ κρασιοῦ ἦταν δύσκολη. «Ἅμα δὲ γενομένου τοῦ οἴνου, ἀναφέρει ὁ Πολύδωρος, ἐπέθετον τὰ πώματα ἐκ κάνων λεύκης, σφραγίζοντες αὐτὰ διὰ συνθέσεως [illegible] πίσσης καὶ μαστίχας». Τὰ [illegible] ἔβαζαν ἐπειδὴ μέσα σὲ πίθους μὲ [illegible] κρασί καὶ τὰ σφραγίζαν μὲ πίσσα ἀνακατωμένη μὲ μαστίχα, ἀφοῦ κρασπωμένος τοποθετοῦσαν μιὰ κοκκινωμένη [illegible] τὸν σὰν τάκα. Ἐπειδὴ ὅμως οἱ πίθοι αὐτοὶ ἦταν σηλίνοι, γιὰ νὰ μὴ σπάζουν κατὰ τὴ μετακομιδή τους, τοὺς ἐστρωνάν [illegible] ἄμμο, κερί καὶ ρετσίνι, ποὺ πλήρωνε μὲ τὸν δέρμα. Ἔτσι ἀποκτοῦσαν κάποια στερεότητα. Ἐκτὸς ἀπὸ τοὺς πίθους ὑπῆρχαν οἱ ὑδρίες κι' οἱ ἀμφορεῖς, ποὺ ποίκιλαν κατὰ τὸ [illegible]μα. Ἀλλοι ἦταν σπονδυλωτοί, ἄλλοι κοκκινόχρωμοι, ἄλλοι κατὰ τριγωνικὸ [illegible] τοποθετοῦσαν [illegible] ὁρμοῦς καὶ ἔβαζαν ἐνδιάμεσα τοὺς ἄχυρα. Παρ' ὅλ' αὐτά, οἱ ζημιές, ἦταν πολλὲς καὶ μεγάλες. Γιατί σὲ περίπτωσι τρικυμίας χτυποῦσαν μεταξύ τους καὶ καταστρέφονταν.

Τότε σκέφθηκαν ν' ἀλλάξουν τὸν τύπο τῆς συσκευασίας τους. Ἀντί γιὰ πίθους, ἄρχισαν νὰ μεταχειρίζονται ἀσκοὺς, δηλαδὴ τουλούμια.

Κι' αὐτοὺς ὅμως τοὺς ἔλειφαν μὲ πίσσα, ἀπὸ φόβο μὴ τρυπήσουν κατὰ τὸ ταξείδι τους.

Ἡ μέθοδος αὐτὴ ἀκολουθήθη σωστὴ. Μ' ὅλο ποὺ στοίχιζε πολύ, διατηρήθηκε ὡς τὰ πρῶτα Χριστιανικὰ χρόνια. Οἱ ἀσκοὶ διαστρέφονταν στὸν ἀποστολέα. Ἂν ἦταν σὲ καλὴ κατάστασι τοὺς ξαναγεμίζαν μὲ κρασί καὶ τοὺς ἐστέλναν πίσω. Ἂν ἦταν κατεστραμμένοι, τότε χρεωνόταν ὁ παραλήπτης.

Τέτοιοι πίθοι, ὑδρίες, ἀμφορεῖς καὶ πινάκια, βρέθηκαν πολλὰ στὴν ἀρχαία ἀγορὰ τῶν Ἀθηνῶν, στὶς ἀνασκαφὲς ποὺ ἐνήργησαν οἱ Ἀμερικανοὶ τὸ 1953. Σὲ μιὰ πλάκα ἀναφέρεται: «Ἀνθεμίας, ἐκλεκτὸς τῆς Θάσου. Παραγωγός του εἶναι ὁ Νικίας, ποὺ ἔχει ὀκτὼ ἄρχοντα τὸν Κρίβαλο. Οἱ Θεοὶ νὰ τὸν προστατεύουν».

Στὶς ἴδιες αὐτὲς ἀνασκαφὲς, ἀνακαλύφθη ἐκεῖνος μεγάλος ἀριθμὸς ἀμφορέων, ποὺ μ' αὐτοὺς μεταφέρονταν κρασιὰ στὴν Ἀθήνα ἀπὸ τὴν

ΑΓΗΑΙΑ
Claus
861
FORTITUDO NOSTRA CLIENTUM FIDES

Ἐνέπνευσε τοὺς Μεγάλους Ποιητὲς

Ἡ Ἄμπελος καὶ τὸ Κρασὶ στὴν Ἀρχαία Ρώμη

Τοῦ M. GUILLAUME

Οἱ Ρωμαῖοι ἀπέδιδαν στὸν θεὸ Κρόνο τὴν εἰσαγωγὴ τῆς ἀμπέλου στὴν Ἰταλία. Τὴν ἔφερε, ἔλεγαν, ὁ θεὸς στὴν ἐπαρχία LATIUM, ἀπὸ τὴν Κρήτη. Ὁ Διόδωρος ἐπιστηρίζει ὅτι ἡ ἄμπελος ἦταν προϊὸν ποὺ φύτρωσε μόνο του στὴ γῆ. Ἑλληνικὰ κείμενα καὶ ἰδιαίτερα κείμενα τοῦ Ἡροδότου ἀποδεικνύουν ὅτι ἡ ἄμπελος ἐκαλλιεργεῖτο στὴ νότια Ἰταλία.

Τὸ Κρασί, Ἕνα δῶρο τοῦ θεοῦ Κρόνου

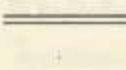

ΠΙΚΡΑΤΕΙ [illegible] γνωστὰ ἡ ἀποψὴ ὅτι [illegible] ἡ ἄμπελος ἔστω καὶ [illegible] ἔφερε τὴ [illegible] ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα, μὲ πρόσκαιρη παρμονὴ τὴ Σικελία. Ἐν τούτοις, Ρωμαῖοι [illegible] ὅτι ἡ καλλιέργεια τῆς ἀμπέλου ἦταν [illegible] ἀπὸ ἀνέκαθεν ἀπὸ τὴ γῆ.

Καὶ πράγματι, [illegible] ἀρχαιολογικοὶ ἔρευνες ἀνάμεσα [illegible] στὴ Τοσκάνη, στὴν δεξιὰ ὄχθη τοῦ Τιβέρεω καὶ ἄνωθεν ἀρκετοὶ βράγχοι τῶν περιχώρων τῆς Ρώμης, λείψανον τοῦ VITIS VINIFERA ποὺ εἶναι ἡ ρίζα

ὅλων τῶν ἐγχωρίων [illegible]. Τέλος, στὰ ἐρείπια [illegible] τῆς ἄνω Ἰταλίας ποὺ [illegible] στὴν ἐποχὴ τοῦ [illegible] Σ. CAETIONE κοντὰ [illegible] Πόλ[illegible] καὶ στὴ λίμνη VARESE [illegible] καὶ ἐκείνα ἀπὸ τοὺς [illegible]. Τὰ κοιμώμενα [illegible] φυλλωνα, μὲ ἄκαιρα τὴ [illegible] ἀνω μὲ τοὺς μικὲ κορμοὺς νὰ [illegible] ἀνεμόμενοι μὲν μὲ τοὺς κορμοὺς τῆς ἀμπέλου, ἀγκαλιάνε ἄμως τὴν ἀμπελοκαλλιέργεια.

Εἶναι ἀδύνατον ἀκριβὲς νὰ ἀποφασίσουμε ὅτι ἡ ἄμπελος ἔστω στὴν Ἰταλία ἀπὸ ἄγρια κατάσταση, πρὶν ἀπὸ τὴν ἔφοδο τῶν Ἑλλήνων καὶ πρὶν ἀπὸ τὴν κίνηση τῶν φυλῶν ποὺ ξεκινώντας ἀπὸ τὰ ψηλὰ ὀροπέδια τῆς Κεντρικῆς Ἀσίας, ἔμελλαν νὰ εἰσβάλουν στὴν Εὐρώπη. Οἱ πρῶτοι κάτοικοι ἀγνοοῦν τὴν θρεπτικὴ ἀξία τοῦ [illegible]. Μποροῦμε νὰ ὑποθέσουμε ὅτι οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ ἄρχισαν μὲ τὴν κοπὴ τῶν προβαίνουν τὰ ἀγριόκλαδα καὶ ἀργότερα βοηθοῦμενοι ἀπὸ τὴν τύχη ἀπὸ μιὰ ποιὸ πλούσια γῆ, ἀπὸ μιὰ κατάλληλότερη χώνευ ἢ ἀπὸ μιὰ καλύτερη τοποθεσία. Ἔτσι κατόρθωσαν νὰ μετατρέψουν τὴ ἄγρια κλῆσι φυτοῦ, ἄστε νὰ παράγει περισσότερους καρπὸς μεγαλύτερους καὶ πιὸ γευστικοὺς. Μετὰ ἀπὸ αὐτὸ νὰ πρόκειται βῆμα μποροῦμε ἐπίσης νὰ [illegible] ὅτι οἱ κάτοικοι θὰ προχώρησαν σὲ μιὰ καλλιέργεια λιγότερο ἐντατικὴ.

Ἔτσι [illegible] ὅτι στὴν Ἰταλία εἰσέβαλαν ἡμιπολιτισμένες φυλές, οἱ ὁποῖες εἶχαν κατὰ τὴν μεταναστευτικὴ [illegible] στὸν τόπο [illegible] ἀγνοοῦσαν τὴν [illegible] τῆς ἀμπέλου [illegible] στὶς περιοχὲς [illegible] ἀπὸ τὴν ἀρχαιολογικὴ ἔρευνα, δὲν ἐξετάζει καὶ πολύ. Ἡ πολιτισμ[illegible]λογία, ἡ ἀρχαιολογία τὴν διαφεύγουν. Ἀκόμα, ἡ ἐτυμολογία τῶν λέξεων ποὺ ἀφοροῦν τὴν ἀμπελουργία [illegible] νὰ προέρχεται ἀπὸ τὴν ἑλληνική. Ἡ λατινικὴ λέξη «VINUM» δὲν ἔχει ἑλληνικὴ ρίζα. Πρόκειται μᾶλλον γιὰ ἕνα κράμα λέξεων ποὺ ἦταν κοινὲς στὶς πρώτες ἰνδογερμανικὲς [illegible].

ΚΡΑΣΙ [illegible] ΠΟΙΟΤΗΤΟΣ

Ἀλλοτε, οἱ μέθοδοι ἀμπελοκαλλιέργειας καὶ οἰνοποιίας ἦσαν ἐντελῶς ἀποτυχημένες. Τὰ κρασιὰ ποὺ κατώρθωναν νὰ παράγουν ἦσαν πολὺ κακῆς ποιότητος, ἡ δὲ ζύμωσή τους ἐλλει-

πεστάτη. Χρησιμοποιοῦσαν πολὺ γρήγορα [illegible] τὸ κρασὶ μέρα μὲ τὴ μέρα [illegible] δοχεῖα στὰ ὁποῖα εἶχε [illegible] τὴ ζύμωσή του καὶ ἔτσι ἀκουμπ[illegible] στὰ ἴδια τὰ κατακάθια του.

Δὲν μπορεῖ λοιπὸν κανεὶς νὰ ἐκπλαγεῖ ἀπὸ τὴ φράση τοῦ Κίκερα, ἀποστολέως τοῦ Βασιλικοῦ Πίθρου, ὁ ὁποῖος εἰρωνευόμενος τὸ ἄπειρο ρωμαϊκὸ κρασί, ἀναφώνησε βρίσκοντας τὶς ἄγριες κλιματικὲς συνθῆκες ὡς τὴν κορυφὴ τῶν δένδρων: «Ἐπὶ μητέρα ἑνὸς τέκνου ἀγριοῦ θὰ τὴς τσιρούζε μιὰ τόσο ψηλὴ κρεμάλα».

Μόνο, ἔτσι ἡ Γώμη ἄρχισε τὶς κατακτήσεις της ἀμέσως ἀπὸ τοὺς ὑποταγμένους λαοὺς καὶ κυρίως ἀπὸ τοὺς Ἕλληνες βελτιωμένες μεθόδους ἀμπελοκαλλιέργειας καὶ οἰνοποιίας.

*

Ὁ τρυγητὴς γινόταν ἀρχικὰ ἀπολαύστων γυρεύω, ἀμπελιῶν καὶ ἀκόμα, αἰλιθιοὶ Κρόνοι. Οἱ πολίτες, σὲ ἕνα τάξη καὶ ἐν ἀνάγκαν ἐγκαταλείπουν τὴς πολιτείας, ὁ Αὐτοκράτωρ →

CLAUSS 1861 FORTITUDO NOSTRA CLIENTUM FIDES